

Orot HaTeshuva (part v)
Continuing the High Holidays:
Elevating the Mundane Routine to be
Exciting & Idealistic
“Having the Tree Taste Like the Fruit”

1. **אורות ישראל / פרק ה / א- ישראל בעמים, ארץ-ישראל בארצות, תורת ישראל בתורות ואמונות כּלן, הנם שלשה מרכיבים, שאוצרות-חיים ואורות עולמיים גנוזים בהם להיות מזינים את כל העולם כּלו, מעלים ומקדשים אותו.**

2. **ר"י אברבנאל, דברים פרק טז**
 למה היו הרגלים שלש לא פחות ולא יותר? ואומר בסבת זה שישראל קבלו מהשם יתברך גי חסדים גדולים. והם יציאת מצרים ומתן תורה, וירושת הארץ.

3. **ר' יהודה הלוי, ספר הכוזרי, מאמר ב', יא-יב**
 (יא) אמר הכוזרי: אולם אני לא שמעתי כי יש לאנשי ארץ ישראל יתרון על שאר בני אדם:
 (יב) אמר החבר: כך גם הרכם זה שאתם אומרים כי הכרם מצליח בו לולא היו נוטעים בו את הגפנים ועושים את כל מלאכת עבודת הכרם הדרושה לגדולם לא היה עושה ענבים והנה המעלה המיוחדת באה ראשונה לעם אשר הוא הסגלה והגרעין (כמו שהזכרתי למעלה) ואחרי זה יש גם לארץ חלק במעלה הזאת וכן למעשים ולמצוות התלויים בארץ שהם מעין עבודת הכרם לכרם אולם שלא ככרם העושה ענבים גם במקום אחר אין עם הסגלה יכול להדבק בענין האלוהי כי אם בארץ הזאת:

4. **הראי"ה קוק, אורות התשובה פרק ו, ז- מתחלת הבריאה ראוי היה טעם העץ להיות גם הוא כטעם פריו. כל האמצעים המחזיקים איזו מגמה רוחנית גבוהה כללית ראויים היו להיות מוחשים בחוש נשמתי באותו הגבה והנעם, שעצם המגמה מורגשת בו כשאנו מציירים אותה. אבל טבע הארץ. התנוודדות החיים, ולאות הרוחניות כשהיא נסגרת במסגר הגופניות, גרם שרק טעמו של הפרי, של המגמה האחרונה, האידיאל הראשי, מורגש הוא בנעמו והדרו, אבל העצים הנושאים עליהם את הפרי, עם כל נחיצותם לגדול הפרי, נתעבו ונתגשמו ואבדו את טעמם. זהו חטא הארץ, שבעבורו נתקללה כשנתקלל גם האדם על חטאו. וכל פגם סופו לתקון. ע"כ מובטחים אנו בברור, שיבאו ימים שתשוב הבריאה לקדמותה, וטעם העץ יהיה כטעם הפרי, כי תשוב הארץ מחטאה, וארחות החיים המעשיים לא יהיו גורמים לחוץ בעד הנועם של האור האידיאלי, הנתמך בדרכו ע"י אמצעים הגונים, המחזיקים אותו ומוציאים אותו מן הכח אל הפועל. התשובה עצמה, המזרמת את הרוח הפנימי, אשר נטבע במצולות תהום של ההעדר והפך המגמה האידיאלית ע"י נתינת רוח לרוח הצדק, שנתן בתחלה במועקה, תתן עז. לרוח האידיאלי לחדור בתקפו גם בחלקי כל המכשירים הרבים, ומכולם יוטעם טעמו של הזיו המגמתי, ולא ישא עוד האדם חרפת העצלות בדרך החיים האמתיים.**

5. **תלמוד בבלי מסכת סוכה דף לה עמוד א**
 תנו רבנן: פרי עץ הדר - עץ שטעם עצו ופריו שוה, הוי אומר זה אתרוג.

6. **ילקוט שמעוני תורה פרשת בראשית [רמז א]**
 ותוצא הארץ דשא עברה על הצווי שאמר לה הקב"ה "עץ פרי עושה פרי". מה הפרי נאכל אף העץ נאכל והיא לא עשתה כן אלא "ותוצא הארץ דשא עץ עושה פרי". פרי נאכל ואין העץ נאכל לפיכך נתקללה ארורה האדמה בעבורך

7. **תלמוד בבלי מסכת סוכה דף מא עמוד ב**
ולקחתם - שתהא לקיחה ביד כל אחד ואחד. לכם - משלכם, להוציא את השאול ואת הגזול. מכאן אמרו חכמים: אין אדם יוצא ידי חובתו ביום טוב הראשון של חג בלולבו של חבירו, אלא אם כן נתנו לו במתנה.

8. **תלמוד בבלי מסכת סוכה דף יא עמוד ב**
 תלאן ואחר כך פסק ראשי חוטין שלהן - פסולין. ועוד תניא גבי סוכה: **תעשה** - ולא מן העשוי.

9. **תלמוד בבלי מסכת שבת דף קלג ע"ב- דתניא: זה אלי, ואנוהו - התנאה לפניו במצות; עשה לפניו סוכה נאה, ולולב נאה, ושופר נאה, ציצית נאה, ספר תורה נאה**

10. רמב"ם הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ח

יב- אף על פי שכל המועדות מצוה לשמוח בהן, בחג הסוכות היתה שם במקדש שמחה יתירה שנאמר ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים, וכיצד היו עושין ערב יום טוב הראשון היו מתקנין במקדש מקום לנשים מלמעלה ולאנשים מלמטה כדי שלא יתערבו אלו עם אלו, ומתחילין לשמוח ממוצאי יום טוב הראשון, וכן בכל יום ויום מימי חולו של מועד מתחילין מאחר שיקריבו תמיד של בין הערבים לשמוח שאר היום עם כל הלילה.

יג- והיאך היתה שמחה זו, החליל מכה ומנגנין בכנור ובנבלים ובמצלותים וכל אחד ואחד בכלי שיר שהוא יודע לנגן בו, ומי שיודע בפה בפה, ורוקדין ומספקין ומטפחין ומפזזין ומכרכרין כל אחד ואחד כמו שיודע ואומרים דברי שיר ותושבחות, ושמחה זו אינה דוחה לא את השבת ולא את יום טוב.

יד- מצוה להרבות בשמחה זו, ולא היו עושין אותה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין והחסידים והזקנים ואנשי מעשה הם שהיו מרקדין ומספקין ומנגנין ומשמחין במקדש בימי חג הסוכות, אבל כל העם האנשים והנשים כולן באין לראות ולשמוע.

טו- השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת האל שצוה בהן, עבודה גדולה היא, וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו שנאמר תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב, וכל המגיס דעתו וחולק כבוד לעצמו ומתכבד בעיניו במקומות אלו חוטא ושוטה, ועל זה הזהיר שלמה ואמר אל תתהדר לפני מלך. וכל המשפיל עצמו ומקל גופו במקומות אלו הוא הגדול המכובד העובד מאהבה, וכן דוד מלך ישראל אמר ונקלוטי עוד מזאת והייתי שפל בעיני, ואין הגדולה והכבוד אלא לשמוח לפני ה' שנאמר והמלך דוד מפזז ומכרכר לפני ה'.

11. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף נג עמוד א

תניא, אמרו עליו על רבן שמעון בן גמליאל כשהיה שמוח שמחת בית השואבה היה נוטל שמנה אבוקות של אור, וזורק אחת ונוטל אחת ואין נוגעות זו בזו. וכשהוא משתחוה נועץ שני גודליו בארץ ושוחה, ונושק את הרצפה וזוקף, ואין כל בריה יכולה לעשות כן.

12. זכריה פרק יד, יב-כא

וזאת תהיה המגפה אשר יגף ה' את כל העמים אשר צבאו על ירושלים המק בשרו והוא עמד על רגליו ועיניו תמקנה בחריהן ולשונו תמק בפייהם: והיה ביום ההוא תהיה מהומת ה' רבה בהם והחזיקו איש יד רעהו ועלתה ידו על יד רעהו: וגם יהודה תלחם בירושלים ואסף חיל כל הגוים סביב זהב וכסף ובגדים לרב מאד: וכן תהיה מגפת הסוס הפרד הגמל והחמור וכל הבהמה אשר יהיה במחנות ההמה כמגפה הזאת: והיה כל הנוטר מכל הגוים הבאים על ירושלים ועלו מדי שנה בשנה להשתחות למלך ה' צבאות ולחג את חג הסוכות: והיה אשר לא יעלה מאת משפחות הארץ אל ירושלים להשתחות למלך ה' צבאות ולא עליהם יהיה הגשם: ואם משפחת מצרים לא תעלה ולא באה ולא עליהם תהיה המגפה אשר יגף ה' את הגוים אשר לא יעלו לחג את חג הסוכות: זאת תהיה חטאת מצרים וחטאת כל הגוים אשר לא יעלו לחג את חג הסוכות: ביום ההוא יהיה על מצלות הסוס קדש לה' והיה הסירות בבית ה' כמזרקים לפני המזבח: והיה כל סיר בירושלים וביהודה קדש לה' צבאות ובאו כל הזבחים ולקחו מהם ובשלו בהם ולא יהיה כנעני עוד בבית ה' צבאות ביום ההוא:

13. דברי הגר"א (הגאון מוילנה), קול התור עמ' תע

שתי המצוות שאדם שלם נכנס בהם בכל גופו הן סוכה וארץ ישראל ורמז נתן לזה בפסוק והיה בשלם סוכו ומעונתו בציון והוסיף סוכה מצוות עשה תעשה ולא מן העשוי אף ציון כך וכאמור במדרש על הפסוק ובא לציון גואל כל זמן שציון אינה בנויה עדין הגואל לא בא וכדברי חז"ל כיון שירושלים בנויה בן דוד בא ובמדרש אין בן דוד בא עד שירושלים נבנית

14. תלמוד ירושלמי מסכת שבת פרק א דף ג טור ג/ה"ג

תני בשם רבי מאיר כל מי שהוא קבוע בארץ ישראל ואוכל חוליו בטהרה ומדבר בלשון הקודש... מובטח לו שהוא מחיי העולם הבא.

15. תוספות מסכת מנחות דף מב עמוד ב

ואילו לעשות תפילין לא מברך - ויודע היה [שלא לברך לעשות תפילין] ששאלו כל ענייני ברכות ופי' הרואה ירושלמי מצריך לברך אעשיית ציצית סוכה ותפילין ובערוך הביאו בערץ צץ ג' וחולק על השי"ס שלנו.

16. רמ"ח לוצאטו, ספר מסילת ישרים פרק כו -

והנה האיש המתקדש בקדושת בוראו אפילו מעשיו הגשמיים חוזרים להיות ענייני קדושה ממש, וסימניך אכילת קדשים שהיא עצמה מצות עשה, ואמרו ז"ל (ספרא): כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים, ותראה עתה ההפרש שבין הטהור לקדוש: הטהור, מעשיו החומרים אינם לו אלא הכרחים, והוא עצמו אינו מתכוין בהם אלא על צד ההכרח, ונמצא שעל ידי זה יוצאים מסוג הרע שבחומריות ונשארים טהורים, אך לכלל קדושה לא באו, כי אילו היה אפשר בלתם, כבר היה יותר טוב. אך הקדוש הדבק תמיד לאלהיו, ונפשו מתהלכת בין המושכלות האמתיות באהבת בוראו ויראתו, הנה נחשב לו כאילו הוא מתהלך לפני ה' בארצות החיים עודנו פה בעולם הזה, והנה איש כזה הוא עצמו נחשב כמשכן, כמקדש, וכמזבח, וכמאמרם זכרונם לברכה (ב"ר פפ"ב): ויעל מעליו אלהים, האבות הן הן המרכבה, וכן אמרו (רש"י בראשית ז'): הצדיקים הן הן המרכבה, כי השכינה שורה עליהם כמו שהיתה שורה במקדש, ומעתה המאכל שהם אוכלים הוא כקרבן שעולה על גבי האישים...

17. תלמוד ירושלמי מסכת נדרים פרק ט דף מא טור ב /ה"א
לא דיך מה שאסרה התורה אלא שאתה מבקש לאסור עליו דברי אחריי!;

18. תלמוד ירושלמי מסכת קידושין פרק ד דף סו טור ב /ה"ב
עתידי אדם ליתן דין וחשבון על כל מה שראת עיניו ולא אכל.

19. ספר הכוזרי מאמר ב, נ
וכללו של דבר, כי תורתנו נחלקת בין היראה והאהבה והשמחה, תתקרב אל א-להיך בכל אחת מהנה, ואין כניעתך בימי התענית יותר קרובה אל הא-להים משמחתך בימי השבתות והמועדים, כשתהיה שמחתך בכונה ולב שלם.

20. מאמרי הראי"ה אחדות ושניות
לפעמים, אמנם, אנו רואים שבעלי הרוחניות, צדיקי הדור, נוטים לנזירות ופרישות ומאסים בחומריות. אבל זהו סימן שבא קלקול בעולם, וכדי להתרפאות מן הקלקול הם משתמשים בסמים חריפים, שהבריא, כמובן, אינו צריך להם כלל. משל נתנו המקובלים מקדושת השבת וקדושת יום הכפורים. קדושת השבת גדולה מקדושת יום הכפורים, ובכל זאת מצוה לאכול ולשתות בשבת ולהתענג בחיים והיא תדירה, ולהיפך יום הכפורים קדושתו פחותה מקדושת השבת ואסור לאכול בו ולהתענג, מפני שהוא בא לכפר על החטאים, ועל כן אינו בא אלא פעם, בתקופה ידועה. וכשהחטאים מתמרקים, אז הרוחניות והחומריות מתאחדים יחד, והעולם מתמלא חדוה וענג זמן שמחתנו.

21. מאמרי הראי"ה יום הביכורים זמן מתן תורתנו, עמ' קעט
והלואה אנו צועדים. בנין הארץ, היסוד הראשי, החקלאות, הלא היא אצל כל העמים רק גורם כלכלי חיוני פשוט, אבל העם אשר הנושא שלו כולו הוא קדש קדשים, וארצו, ושפתו, וכל ערכיו כלם קודש הם, כי הוא כולו ממלא את בטוי הקודש של כל האנושיות וכל היקום כולו, ובכל מקום שקוי אור קדש משתלחים לברכה אינם כי אם ענפים מגזע מטעיו, הרי גם חקלאותו כולה היא ספוגת קודש, והקודש הזה שביסוד החקלאי מובלט הוא על ידי זה שחגיגת ראשית הקציר, העומר, עולה הוא למדרגת עבודת הקודש היותר עליונה, והקרבת המקודש עמו הוא קרבן צבור, שדוחה את השבת.

22. הראי"ה קוק, אורות התחיה / ט, - ברית פרוטה היא לכנסת-ישראל פלה, שלא תטמא טמאה גמורה. גם עליה תוכל הטמאה לפעל, לעשות בה פגמים, אבל לא תוכל להכריתה כליל ממקור החיים האלהיים. רוח האמה שנתעורר עכשו, שאומרים רבים ממחזיקיו שאינם נזקקים לרוח אלהים, אם היו באמת יכולים לבסס רוח לאמי פנה בישראל היו יכולים להציג את האמה על מעמד הטמאה והכפיון. אבל מה שהם רוצים אינם יודעים בעצמם, כל-כך מחבר הוא רוח ישראל ברוח א-להים, עד אשר אפלו מי שאומר שאיננו נזקק כלל לרוח ד', פיון שהוא אומר שהוא חפץ ברוח ישראל הרי הרוח האלהי שורה בתוכיות נקדת שאיפתו גם בעל פרוחו. היחיד הפרטי יכול לנתק את עצמו ממקור החיים, לא כן האמה פנסת-ישראל פלה, על פן כל קניניה של האמה, שהם חביבים עליה מצד רוחה הלאמי, כלם רוח אלהים שורה בס: ארצה, שפתה, תולדתה, מנהגיה.
ואם המצא תמצא בזמן מן הזמנים התעוררות רוח פזאת, שיאמרו כל אלה בשם רוח האמה לבדה, וישתדלו לשלל את רוח א-להים מעל כל הקנינים הללו וממקורם הגלוי שהוא רוח האמה, מה צריכים אז צדיקי הדור לעשות? למרד ברוח האמה, אפלו בדבור, ולמאס את קניניה, זהו דבר שאי-אפשר! רוח ד' ורוח ישראל אחד הוא. אלא שהם צריכים לעבד עבודה גדולה לגלות את האור והקדש שברוח האמה, את אור אלהים שבתוך כל אלה, עד שכל המחזיקים באותן המחשבות שברוח הכללי ובכל קניניו ומצאו את עצמם ממילא, שהם עומדים שקועים ומשרשים וחיים בחיי אלהים, מזהרים בקדשה ובגבורה של מעלה.

23. חידושי חתם סופר, סוכה לו
שהעבודה בקרקע גופה מצוה משום יישוב א"י ולהוציא פירותיה הקדושים, ועל זה ציוטה התורה ואספת דגן ובעוז זורה גורן השעורים הלילה משום מצוה. וכאלו תאמר לא אניח תפילין מפני שאני עוסק בתורה הי"נ לא יאמר לא אאסוף דגני מפני עסק התורה, ואפשר אפילו שארי אומנויות שיש בהם יישוב העולם הכל בכלל מצוה.